

OMÓWIENIA

L.B. Sohn, K.G. Juras, J.E. Noyes, E. Franckx, *Law of the Sea in a Nutshell*, 2^{ed} ed., West Nutshell Series, 2010, ss. 545

Pierwsze wydanie tej książki ukazało się w 1984 r. Od tego czasu, jak podkreślają we wstępie autorzy, wiele się zmieniło. Druga edycja, która ukazała się w 2010 r., została dedykowana Luisowi B. Sohnowi (1914–2006) – postaci, która wywarła istotny wpływ na współczesne prawo międzynarodowe. Zamierzeniem autorów stało się kompleksowe wprowadzenie do rozległej problematyki międzynarodowego prawa morza oraz przedstawienie zasad, koncepcji, instytucji i procesów, które w nim dominują. Ponadto autorzy podjęli ambitną próbę przeprowadzenia analizy wybranych aspektów prawa Unii Europejskiej, prawa amerykańskiego i innych krajowych porządków prawnych w celu zilustrowania i oceny procesu wywiązywania się przez państwa z prawnego obowiązku – wynikającego z prawa międzynarodowego – dotyczącego implementacji tego prawa w zakresie szeroko rozumianej problematyki oceanu. Książka jest skierowana do studentów oraz naukowców zajmujących się prawem morza. Stanowi interesujące studium współczesnych problemów prawa morza.

D. Pyć, *Prawo Oceanu Światowego. Res usus publicum*, Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego, Gdańsk 2011, ss. 292

W prezentowanej książce w centrum rozważań znajduje się prawo i zarządzanie oceanem światowym rozumianym jako system ekologiczny o podstawowym znaczeniu dla życia i przetrwania ludzkości. Rozwiązywanie problemów oceanu światowego, jego ochrona i racjonalne wykorzystanie wymagają efektywnego systemu wielopoziomowego zarządzania. Autorka przedstawiła argumenty uzasadniające konieczność wprowadzenia zintegrowanego i zrównoważonego zarządzania w środowisku morskim – zgodnie z przesłankami racjonalności i w celu zapewnienia efektywności gospodarczej oraz słuszności społecznej. Przedmiotem podjętych badań jest ocena jakości norm międzynarodowego prawa morza i środowiska morskiego oraz procesów zbliżania prawa krajowego do prawa międzynarodowego, które umożliwiają osiągnięcie zgodności postępowania podmiotów w zakresie wykonywania prawa oceanu światowego. W książce omówiono także mechanizmy tworzenia wyspecjalizowanych instytucji kompetentnych do kontroli przestrzegania prawa oraz wypracowane przez społeczność międzynarodową rozwiązania prawne, w tym instrumenty

monitoringu zgodności prawa, których celem jest poprawa efektywności przyjmowanych rozwiązań.

Monografia zawiera rozważania teoretycznoprawne. Przyjętą metodą badawczą jest metoda dogmatyczna, ale stosowana jest również analiza systemowa i funkcjonalna. Zastosowanie metod prawnoporównawczych pozwoliło na poszukiwanie i wykorzystanie swoistego uniwersalizmu w podejściu do prawa oceanu światowego jako obszaru prowadzenia badań nad międzynarodową zgodnością prawną (*international legal compliance*).

Książka składa się z wprowadzenia, trzech części podzielonych na dziesięć rozdziałów oraz zakończenia. Pierwsza część została poświęcona propedeutyce prawa oceanu światowego, druga część postępowaniu podmiotów prawa międzynarodowego w duchu zgodności z prawem oceanu światowego, natomiast trzecia część zawiera rozważania dotyczące kontroli przestrzegania prawa oceanu światowego. W zakończeniu podkreślono, że polityka o niskim stopniu zintegrowania, której przedmiotem są jedynie „elementy” oceanu światowego, generalnie sektorowa i fragmentaryczna, doprowadziła do powstania mozaiki instrumentów, znajdujących podstawy w ramowych umowach międzynarodowych o charakterze globalnym i regionalnym, ale też nierzadko pozostających ze sobą w konflikcie. Podczas *Global Ocean Conference* w 2009 r. wskazano, że obecnie obowiązuje 589 różnego rodzaju umów międzynarodowych dotyczących oceanów.

Wobec empirycznych dowodów uzasadniających twierdzenie o „zachwianiu jedności ekologicznej” oceanu światowego przez skutki globalnych zmian, wśród których znalazły się: wzrost poziomu morza i zanieczyszczeń, zakwaszanie wód oceanu, przełowienie zasobów, ocieplenie klimatu oraz inne procesy, podjęta problematyka jest nie tylko interesująca badawczo, ale również ważna naukowo.